

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

від 05 липня 2019 року № 20

Про необхідність усунення Міністерством внутрішніх справ України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»

Відповідно до статті 30 Закону України від 11.09.2003 № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон № 1160) та на підставі звернення суб'єкта господарювання, Державна регуляторна служба України здійснила експертизу Положення про порядок спеціального навчання водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, та про уповноважених з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільними дорогами, затвердженого наказом МВС від 21.03.2008 № 130, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.04.2008 за № 309/15000, (далі – Положення) та встановила таке.

Відповідно до статей 7, 8 та 9 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів» суб'єкти перевезення небезпечних вантажів, які відправляють, перевозять або одержують небезпечні вантажі зобов'язані забезпечувати проведення спеціального навчання, підвищення кваліфікації для осіб, які займаються відправленням/прийманням небезпечних вантажів та здійснюють їх перевезення.

Статтею 11 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів» встановлено, що до компетенції Кабінету Міністрів України у сфері перевезення небезпечних вантажів належать, зокрема, встановлення порядку спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2007 № 1285 затверджено Порядок проведення спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів, згідно із яким Мінінфраструктури та МВС в межах своїх повноважень установлюють вимоги до центрів спеціального навчання та органів, уповноважених проводити перевірку знань, здійснюють їх визначення та реєстрацію.

Положення визначає порядок обстеження, реєстрації центрів спеціального навчання, вимоги до їх навчально-методичної, матеріально-технічної бази та викладачів, проходження водіями транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, та уповноваженими з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільними дорогами (уповноважені є працівники

суб'єктів перевезення небезпечних вантажів, що займаються оформленням транспортних документів, контролем за відправленням, перевезенням або прийманням небезпечних вантажів, проведенням вантажних та інших операцій, пов'язаних з перевезенням таких вантажів) спеціального навчання, складання іспитів на знання умов перевезення небезпечних вантажів, вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів у сфері перевезення небезпечних вантажів.

У свою чергу, відповідно до розділу 3 Положення працівники Головного сервісного центру МВС України (далі – ГСЦ МВС) та/або регіонального сервісного центру МВС проводять комплексне обстеження навчального центру. На підставі акта комплексного обстеження ГСЦ МВС здійснює реєстрацію навчального центру та укладає з ним договір про організацію проведення спеціального навчання водіїв (далі – Договір).

Таким чином, реєстрація ГСЦ МВС навчальних центрів підтверджує відповідність навчально-методичного, матеріально-технічного та кадрового забезпечення таких центрів вимогам, встановленим законодавством.

Водночас правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг визначені Законом України «Про адміністративні послуги» (далі – Закон про адмінпослуги).

Згідно із Законом про адмінпослуги **адміністративна послуга** це – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 3 Закону про адмінпослуги до адміністративних послуг також прирівнюється надання, зокрема, органом виконавчої влади, іншим державним органом витягів та виписок із реєстрів, довідок, копій, дублікатів документів та інші передбачені законом дії, у результаті яких суб'єкту звернення, а також об'єкту, що перебуває в його власності, володінні чи користуванні, надається або підтверджується певний юридичний статус та/або факт.

Ураховуючи вищезазначене, **реєстрація навчальних центрів ГСЦ МВС містить ознаки адміністративної послуги**, оскільки така реєстрація підтверджує наявність у навчального центру відповідної матеріально-технічної бази, кадрового персоналу, що в свою чергу надає право такому центру здійснювати навчання осіб, проведення якого встановлене статтями 7, 8 та 9 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів».

У статті 5 Закону про адмінпослуги визначено, що **виключно законами**, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, встановлюються, зокрема, найменування адміністративної послуги та підстави для її одержання; суб'єкт надання адміністративної послуги та його повноваження щодо надання адміністративної послуги.

Проте, Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» не містить норм щодо необхідності реєстрації навчальних центрів ГСЦ МВС.

За таких обставин, реєстрація ГСЦ МВС навчальних центрів **повинна бути передбачена виключно Законом.**

Крім того, суб'єкти господарювання звертають увагу, що ГСЦ МВС укладає Договори із зареєстрованими навчальними центрами **лише на один рік.**

За інформацією суб'єктів господарювання, у грудні місяці минулого року ГСЦ МВС листом від 17.12.2018 № 231/21197 повідомило начальників регіональних сервісних центрів МВС (далі – РСЦ МВС) про заходи, спрямовані на забезпечення належної організації роботи територіальних органів з надання сервісних послуг МВС щодо спеціального навчання водіїв та уповноважених. У пункті 5 цього листа містилась вимога стосовно необхідності інформування зареєстрованих навчальних центрів про те, що укладання Договорів буде здійснюватися відповідно до розділу 3 Положення.

З огляду на вищевикладене, укладання/продовження терміну дії Договорів здійснюється виключно у порядку, встановленому для реєстрації навчальних центрів спеціального навчання розділом 3 Положення.

Тобто, **процедура реєстрації навчального центру фактично здійснюється щорічно.**

Між іншим, РСЦ МВС не реєструють згідно з пунктом 4.2.16 Положення навчальні групи до укладання/продовження навчальними центрами Договору з ГСЦ МВС. Через такі дії зареєстровані навчальні центри позбавляються гарантованого статтею 42 Конституції України права на підприємницьку діяльність, пов'язану з підготовкою водіїв та/або уповноважених.

У свою чергу, необхідність у щорічному виконанні навчальними центрами вимог розділу 3 Положення з метою переукладення Договору з ГСЦ МВС обумовлює додаткове необґрунтоване адміністративне та фінансове навантаження для суб'єктів господарювання у відповідній сфері господарської діяльності.

Однак, ні Законом України «Про перевезення небезпечних вантажів», ні Порядком спеціального навчання працівників суб'єктів перевезення небезпечних вантажів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2007 № 1285, **не визначено обов'язку центрів спеціального навчання щодо укладання Договору з ГСЦ МВС.**

Відповідно до статті 3 Цивільного кодексу України загальними засадами цивільного законодавства, зокрема, є свобода договору та свобода підприємницької діяльності, яка не заборонена законом.

Крім того, статтею 627 Цивільного кодексу України встановлено, що відповідно до статті 6 цього Кодексу сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Також, частиною другою статті 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Отже, визначена Положенням процедура реєстрації ГСЦ МВС навчальних центрів, яка відповідно до умов Договору здійснюється щорічно, зумовлює необґрунтоване адміністративне навантаження на суб'єктів господарювання, що провадять свою діяльність у сфері спеціального навчання водіїв та уповноважених з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільними дорогами, а також створює передумови для неправомірного втручання у господарську діяльність, цих суб'єктів господарювання, з боку органів та посадових осіб виконавчої влади.

Враховуючи вищевикладене, дія розділу 3 Положення порушує такі обов'язкові принципи державної регуляторної політики, передбачені статтею 4 Закону, як:

адекватність – відповідності форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив, *оскільки відповідний механізм державного регулювання не узгоджується з вимогам актів вищої юридичної сили, зокрема, в частині встановлення на підзаконному рівні вимог щодо надання адміністративної послуги з реєстрації ГСЦ МВС навчальних центрів;*

ефективність – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави, *оскільки необхідність щорічного укладання/продовження навчальними центрами Договору з ГСЦ МВС виключно у порядку, встановленому розділом 3 Положення щодо реєстрації центрів спеціального навчання, зумовлює додаткове необґрунтоване адміністративне та фінансове навантаження на суб'єктів господарювання у відповідній сфері господарської діяльності;*

збалансованість – забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, *в частині встановлення безпідставних адміністративних вимог, реалізація яких є необхідною для надання спеціальними навчальними центрами послуг громадянам, що в свою чергу, не відповідає інтересам двох груп суб'єктів відповідних правовідносин, а в частині забезпечення інтересів держави обмежується виключно відомчим регулюванням.*

Керуючись частиною третьою статті 27 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

запропонувати Міністерству внутрішніх справ України внести зміни до Положення про порядок спеціального навчання водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, та про уповноважених з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільними дорогами, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21.03.2008 № 130, в частині приведення розділу 3 Положення у відповідність до вимог Закону України

«Про адміністративні послуги» шляхом виключення з його редакції положень щодо реєстрації ГСЦ МВС спеціальних навчальних центрів.

Рішення Державної регуляторної служби України щодо усунення порушень принципів державної регуляторної політики підлягає виконанню у порядку, визначеному статтею 28 Закону, у двомісячний строк з дня прийняття такого рішення.

Виконання цього рішення передбачає підготовку проекту акта про внесення змін до Положення про порядок спеціального навчання водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, та про уповноважених з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільними дорогами, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21.03.2008 № 130, та подання у встановленому Законом порядку на погодження до уповноваженого органу не пізніш як за п'ять робочих днів до закінчення строку його виконання.

У разі невиконання рішення уповноваженого органу про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики або неоскарження цього рішення органом виконавчої влади протягом встановленого в Законі строку, дія розділу 3 Положення про порядок спеціального навчання водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі, та про уповноважених з питань безпеки перевезень небезпечних вантажів автомобільними дорогами, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21.03.2008 № 130, зупиняється наступного дня з дня закінчення строку виконання такого рішення.

Подання скарги щодо рішення уповноваженого органу не зупиняє дії цього рішення.

**Голова
Державної регуляторної
служби України**

Ксенія ЛЯШІНА